

«ODOBNOMA»

**fanini 2-sinfda o'rganish bo'yicha
o'quv-metodik qo'llanma
(ish daftari)**

tasvirlanish
bepul nusxa

TOSHKENT
«YANGIYO'L POLIGRAF SERVIS»
2014

UO'K: 177(072)

KBK 74.200.51

O-24

Odobnoma

«Odobnoma» fanini 2-sinfda o'rganish bo'yicha o'quv-metodik qo'llanma: ish daftari / tuzuvchi M. U. To'ychiyeva; mas'ul muharrir H. J. Daminov. - Toshkent.: «Yangiyo'l poligraf servis», 2014. - 96 b.

ISBN 978-9943-4222-1-6

UO'K: 177(072)

KBK 74.200.51

Tuzuvchi: To'ychiyeva M.U.

Mas'ul muharrir:

H.J. Daminov – XTV ma'naviy-axloqiy tarbiya boshqarmasi boshlig'i.

Ilmiy-uslubiy maslahatchi:

A. Xolbekov – sotsiologiya fanlari doktori, professor.

Taqrizchilar:

N. Ismatova – Respublika ta'lim markazi bo'lim boshlig'i;

M. Panjiyeva – Respublika ta'lim markazi bosh metodisti.

Ushbu o'quv-metodik qo'llanma 2-sinf o'quvchilarining «Odobnoma» fanini o'rganishlarini osonlashtirish uchun mo'ljallangan. Unga O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimovning «Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch» kitobidagi fikr va g'oyalar singdirilgan.

Shartli belgilar:

— mavzu bo'yicha savol va topshiriqlar

— qalamlar yordamida bajariladigan topshiriqlar

— yozma tarzda bajariladigan topshiriqlar

— krossvord va rebus topshiriqlar

— O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimovning «Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch» kitobidan olingan fikrlar.

ISBN 978-9943-4222-1-6

© «Yangiyo'l poligraf servis», 2014

Alisher Navoiy

nomidagi

O'zbekiston MK

2014/1/14

A

1140

10 42227 391

MUNDARIJA

1. Soʻzlashish odobi

1-dars 5

2-dars 8

2. Yaxshi soʻz

3-dars 10

4-dars 13

5-dars 16

3. Ota-ona – aziz va moʻtabar

6-dars 19

7-dars 22

4. Qiz bolalar odobi

8-dars 25

9-dars 28

5. Oʻgʻil bolalar odobi

10-dars 31

11-dars 34

6. Rostgoʻylik va halollik

12-dars 37

7. Buyuklik

13-dars 40

8. Ajdodlar merosi

14-dars 43

15-dars 46

9. Maqtanchoqlik – yomon odat, kamtarlik keltirar saodat	
16-dars	49
10. Vaqt qadri	
17-dars	52
18-dars	55
11. Insonparvarlik	
19-dars	58
20-dars	61
12. Hashar – xayrli va savobli ishdir	
21-dars	64
22-dars	67
13. Dangasadan hamma bezor	
23-dars	70
24-dars	73
14. Mehmondo‘stlik odobi	
25-dars	76
15. Kiyinish odobi	
26-dars	79
16. Do‘st bo‘lish odobi	
27-dars	81
17. Vatan – muqaddas	
28-dars	84
29-dars	87
18. Quvonchli kunlarni nishonlash	
30-dars	90

1. SO‘ZLASHISH ODOBI

1-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Sizga kim bilan gaplashish ko‘proq yoqadi? Nima sababdan?
- Qanday kishilarni shirin so‘zli, yaxshi muomalali deyish mumkin?
- Rasmlarga qarab so‘zlashish odobi haqida fikringizni bildiring.

✂ 2. Moslarini toping va chiziqcha yordamida tutashtiring.

Shirin soʻz, yaxshi muomala

yomon soʻz
toʻqmoqqa oʻxshar

Yaxshi soʻzdan
olam yashnaydi,

dilini yayratadi

Yaxshi soʻz
qaymoqqa oʻxshar,

yomon soʻzdan
odam qaqshaydi

✂ 3. Tushirib qoldirilgan soʻzlarni oʻrniga qoʻyib, gaplarni toʻldiring. Ushbu gaplarning maʼnosi haqida gapirib bering.

- 1) _____ soʻzlashganida aslo aralashmang.
- 2) Har bir soʻzni avval _____, soʻng _____ga odatlaning.
- 3) Hech qachon _____ gapirmang, oqibati yomon boʻladi, oʻzingiz uyaliq qolasiz.

Foydalanish uchun soʻzlar: oʻylab, kattalar, yolgʻon, soʻzlash.

4. Tushirib qoldirilgan unli harflarni o'rniga qo'yib, maqollarni to'ldiring va ularni izohlab bering.

1
B O S H   N G G   Q I L   C H K   L S
H   M   Y O L G '   N S   Z L   M .

2
Y A X S H   S   Z   Q   N D
Y E D   R   R ,
Y O M O   S   Z   P   N D
Y E D   R   R .

3
Y   M   N   G   P —
B   S H   Q O Z I I ,
Y   X S H   G   P —
J   N   O Z I .

4
A C H C H   Q   S A V   L   B E   I B ,
S H I   I N   J   V   B   K U   M A .

2-DARS

1. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ushbu gaplarning ma'nosi haqida gapirib bering.

1) Atrofdagilarni _____ qilmaslik eng yomon odat. _____ qilish undan ham yomon.

2) _____ bilan gapirgan kishini hamma tinglaydi.

3) Agar sizdan biror narsa haqida so'rasalar, _____ ohangda javob bering.

4) Nutqingizga e'tibor bering, bir so'zni _____ aytmang.

Foydalanish uchun so'zlar: muloyim, takror-takror, kamtarlik, nazar-pisand, maqtanchoqlik.

2. Harflar bunda betartib joylashgandir bo'lib jam. O'rnida topsa tarkib, Bo'lar bir so'z mujassam.

1) A T O CH M Q A N Q

2) A K T M R A

3) O L O Y G' N

Hosil bo'lgan so'zlarni izohlab bering.

✂ 3. Moslarini toping va chiziqcha yordamida tutashtiring.

Birovga yomon so'z
aytma,

Yaxshining yomon
so'zi yaxshi

Yomonning yaxshi
so'zidan,

Ko'ngilga borib
muz bo'lar

Quloqdan kirgan sovuq
so'z,

undan yaxshi so'z
kutma

✂ 4. Ma'nodosh so'zlarni bir xil rangga bo'yang.

sovuq so'z

yomon so'z

shirin so'z

iliq so'z

yoqimli so'z

achchiq so'z

2. YAXSHI SO‘Z

3-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlarni izohlab bering.
- Siz do‘stingiz bilan suhbatlashganingizda ishlatadigan iliq so‘zlarni yozing. _____
_____
- Befarqlik suhbatdoshingizga qanday ta‘sir ko‘rsatadi?
- Suhbatdoshingizga nisbatan befarq bo‘lmaslik uchun nimalar qilish kerak?

✂ 2. Yoqimli ● yoqimsiz ● so'zlarni ajrating. Har bir so'z ishtirokida bittadan gap tuzing.

shirin

yumshoq

achchiq

iflos

sovuq

pokiza

qattiq

toza

iliq

4-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlarda kimlar tasvirlangan? _____
_____
- Ushbu tasvirlarga qarab qaysi qo'shiq xayolingizga keladi? _____
_____
- Nima uchun bola alla aytilganda uxlab qoladi? _____
_____
- Allaning sehri nimada deb o'ylaysiz?

2.

Jamiki ezgu fazilatlar inson qalbiga, avvalo, ona allasi, ona tilining betakror jozibasi bilan singadi.

- 1) Onalarimiz aytadigan alla qo'shig'i haqida nimalar bilasiz?
- 2) Ona allasining jozibasi, uning yoqimli ohangi haqida gapirib bering.

3. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ushbu gaplarning ma'nosi haqida gapirib bering.

- 1) _____ qadim-qadimdan onalarimiz tomonidan kuylab kelingan qo'shiq.
- 2) Ona _____siga eng yaxshi tilaklar tilaydi.
- 3) _____ning go'zalligi onaning alla aytishi va bolaning alla ohangidan orom olayotganida yaqqol namoyon bo'ladi.
- 4) Dono xalqimiz: « _____ bilan bola — _____ bilan lola» deydi.

Foydalanish uchun so'zlar: Alla, ona, bola, gul, dunyo.

4. Harflar bunda betartib
Joylashgandir bo'lib jam.
O'rnida topsa tarkib,
Bo'lar bir so'z mujassam.

1) L A L A _____

2) Y O T
A H _____

3) Q Q I
SH O' _____

5. Moslarini topib, odobga doir maqollarni to'ldiring.

Osh kattadan,

kishining husni

Yaxshi xulq

betga chopar

Odobni

suv kichikdan

Odocsiz

beodobdan o'rgan

5-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmda kimlar va nimalar tasvirlangan?

1. _____ 2. _____

3. _____ 4. _____

- Bolalarga shirin soʻzni kimlar oʻrgatadi?
Ularning nomini yozing. _____

- Siz shirin soʻzli boʻlish uchun kim-
lardan oʻrnak olasiz? _____

- ✂ 2. Moslarini toping va chiziqcha yordamida tutashtiring.

Yaxshi so'z kuldirar,

Soz gapir

Tilingda bo'lsa boling,

Yomon so'z o'ldirar

Oz gapir,

Kulib turar iqboling

- ✂ 3. Yaxshi va yomon so'zlar yozilgan taxtachalarni mos yashiklarga «joylashtiring». Ushbu so'zlar ishtirok etgan gaplar tuzib yozing.

5

0

Ta'limni tarbiyadan, tarbiyani esa ta'limdan ajratib bo'lmaydi – bu sharqona qarash, sharqona hayot falsafasi.

- 1) Ta'lim orqali bilim beriladi, tarbiya orqali yaxshi xulq va ahloq hosil qilinadi. Ularning birini ikkinchisidan ajratib bo'ladimi?
- 2) Bola yaxshi o'qisa-yu odobsiz bo'lsa, bunday boladan yaxshilik kutsa bo'ladimi?
- 3) O'qituvchining intizom haqidagi fikrlari ta'limga taalluqlimi? Tarbiyagachi? Yangi dars haqidagi fikrlari-chi?

3. OTA-ONA – AZIZ VA MO‘TABAR

6-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Siz maktabda yaxshi o'qib, a'lo baholar olsangiz kimlar sizdan xursand bo'ladi? Nima uchun?
- Nima uchun onangiz sizga shirin-shirin taomlar pishirib beradi, sizni xursand qilishga harakat qiladi? Siz ham onangizni xursand qilasizmi?
- Siz ota-onalarimizni hurmat qilish, e'zozlash kerakligi haqida gapirib bering.

2. Tushirib qoldirilgan soʻzlarni oʻrniga qoʻyib, gaplarni toʻldiring. Ushbu gaplarning maʼnosi haqida gapirib bering.

1) _____ farzand uchun eng aziz va moʻtabar insonlardir.

2) Ota-ona farzandiga yaxshi _____ va _____ oʻrgatadi.

Foydalanish uchun soʻzlar: xulq, ota-ona, odob.

3. Moslarini toping va chiziqcha yordamida tutashtiring. Hosil boʻlgan maqollarni tushunib oling.

Ota-ona rozi –

Onangni oy bil

Otangni quyosh bilsang,

Osmon oftobi bilan goʻzal

Inson odobi bilan,

Odob oldidan ketma

Ota oldidan oʻtma,

El rozi

4. Savollarga javob yozing.

1) Ota-onangizga qanday ishlarda yordam-
lashasiz? _____

---

2) Ota-onangiz ishdan charchab kelganda
ularning ko'nglini qanday ko'tarasiz?

---

3) Siz ota-onangizdan qanday ishlarda
yordam so'raysiz? _____

---

4) Ota-ona haqida maqollar keltiring.

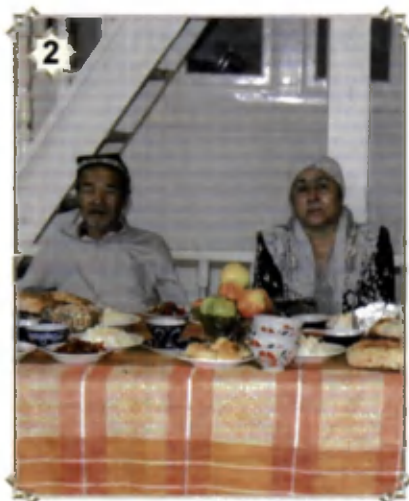

7-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Oila deganda nimani tushunasiz?
- Oila a'zolari kimlardan iborat bo'ladi?
- _____
- Oiladagi hamjihatlik kimlarga bog'liq?
- Oila boshlig'i kim? _____
- Oilada otaning o'rnini haqida gapirib bering.

2. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ushbu gaplarning ma'nosi haqida gapirib bering.

1) Ota-onani hurmatlash, ayab-asrash _____ ning burchidir.

- 2) Ota-ona _____ uzoq joylarga ketmang, ularga _____ gapirmang, hamisha muloyim, yoqimli gapiring.
- 3) _____ ning aytganlarini darhol bajarish, ularning ko'nglini shod etish har bir _____ ning vazifasi.
- 4) Uyda va maktabda _____ tarbiya topib, go'zal odatlarni o'zlashtirsangiz, ota-onangizga _____ eshittirasiz.

Foydalanish uchun so'zlar: rahmat, yaxshi, ruxsatsiz, o'g'il-qiz, farzandlar, yolg'on, ota-ona.

- ✳ 3. Moslarini toping va chiziqcha yordamida tutashtiring. Hosil bo'lgan maqollarning ma'nosini tushunib oling.

Kimki ota-onasini ayasa,

Otangga gapingni kam qil

Onangga boshingni xam qil,

Odobi undan aziz

Bola aziz,

Qadrli bo'lar xalq orasida

4.

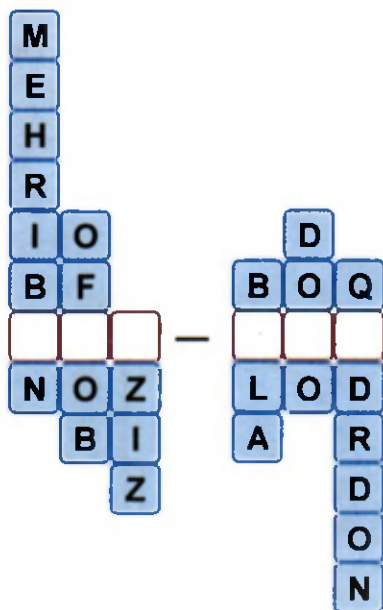

Insonning eng sof va pokiza tuyg'ulari, ilk hayotiy tushuncha va tasavvurlari birinchi galda oila bag'rida shakllanadi.

- 1) «Ilk hayotiy tushunchalar» deganda nimanani tushunasiz?
- 2) O'ylab ko'ring, «yaxshi bola», «yomon bola», «axloq-odob» tushunchalarini, rostgo'ylik, ota-onaga hurmat, kiyinish, taranish, ozoda yurish ko'nikmalarini avvalo qayerda o'rgangansiz?

5. Bo'sh kataklarga mos harflarni qo'yib, krossvordni to'ldiring. Bo'yiga va eniga hosil bo'lgan so'zlarning bir-biriga bog'liqligini tushuntirib bering.

4. QIZ BOLALAR ODOBI

8-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlardagi qizlarning sifatlarini yozing. _____
- Qanday odatlar qiz bolalarga mutlaqo yarashmaydi? _____
_____
- Qiz bola oilada qanday yumushlarni qilishi kerak? _____
_____

2. Quyidagi so'zlardan qaysilari qizlarga yara-
shadi? Ularni yashil rangli qalam bilan bo'yang
va ularning har biriga bittadan gap tuzing.

Labbay

Qoch!

Marhamat

Tezroq keting!

Yo'qol

Rahmat

Yaxshi borib keling

Xo'p bo'ladi

- 3. Tushirib qoldirilgan harflarni o'rniga qo'yib, maqolni to'ldiring va uni eslab qolishga harakat qiling.

Y A X I Q Z —

O N B X T

Y A SH O' I L —

T T A X T

- 4. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ularning ma'nosi haqida gapirib bering.

- 1) _____ tabiatan nozik, nafis bo'ladi.
- 2) Qiz bola oila quvonchi, ota-onaning _____, _____ dir.
- 3) Qiz bolalar o'zlarining go'zal _____ lari, _____ lari bilan ota-ona, oiladagilar, qo'ni-qo'shni, ustozlarini _____ qilishlari lozim.

Foydalanish uchun so'zlar: faxri, xulq, qizlar, xursand, iftixori, xislat.

9-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Odobli qizga xos xususiyatlarni yozing.

- Odobli qiz kattalarga qanday muomalada bo'ladi?

---

 2. Tushirib qoldirilgan soʻzlarni oʻrniga qoʻyib, gaplarni toʻldiring. Ularning maʼnosi haqida gapirib bering.

1) Qizlar _____, _____ boʻlib voyaga yetmogʻi kerak.

2) Xalqimiz qiz bola haqida shunday deydi:
«Qiz bola – misoli _____».

3) Qiz bola hamisha _____ bilan gapirishga oʻrganishi zarur.

Foydalanish uchun soʻzlar: odob, farosatli, didli, qizil gul.

 3.

Or-nomus, uyat va andisha, sharmu hayo, ibo va iffat sharqona axloqqa xos tushunchalardir.

Prezidentimizning ushbu soʻzlariga izoh yozing. _____

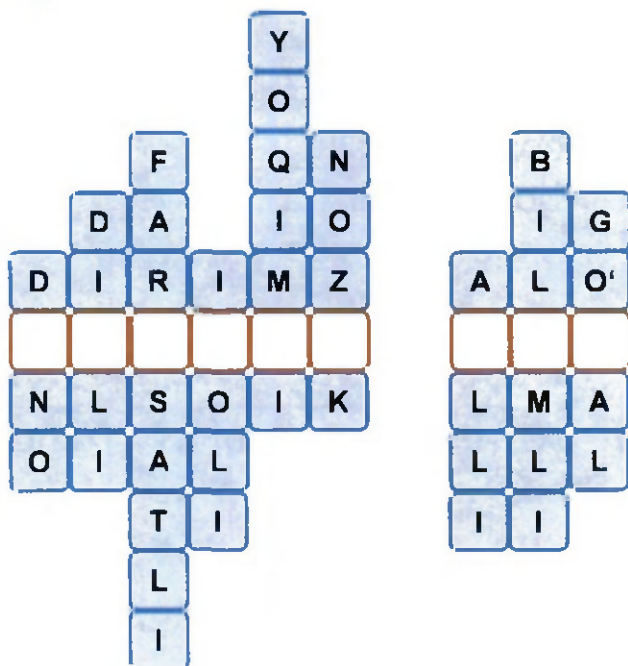

---

4. Bo'sh kataklarni to'ldiring. Bo'yiga hosil bo'lgan qiz bolaga xos sifatlarning har biriga bittadan gap tuzing. Eniga hosil bo'lgan iborani izohlab bering.

---

5. O'G'IL BOLALAR ODOBI

10-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlardagi o'g'il bolalarning sifatlarini yozing. _____
- Qanday odatlar o'g'il bolalarga yarashmaydi? _____
- «Odobli bola – elga manzur» degan naqlni tushuntirib bering.

 2. Tushirib qoldirilgan soʻzlarni oʻrniga qoʻying va gapni toʻldiring. Hosil boʻlgan hikmatli soʻzlarni izohlab bering.

1) _____ koʻpga yetkazar,
_____ — koʻkka.

2) Ota hunar _____ ga meros.

3) Qunt bilan oʻrgan hunar,
Hunardan _____ ing unar.

Foydalanish uchun soʻzlar: rizq, bola, hunar, aql.

 3. Quyidagi sifatlardan qaysilari koʻproq oʻqʻil bolalarga, qaysilari koʻproq giz bolalarga xosligini ajrating. Ikkalasiga xos soʻzlar boʻlsa, ikki rangga ham boʻyang.

mehribon

tartibli

mard

orasta

aqli

botir

goʻzal

intizomli

yoqimli

epchil

bilimdon

saranjom

ozoda

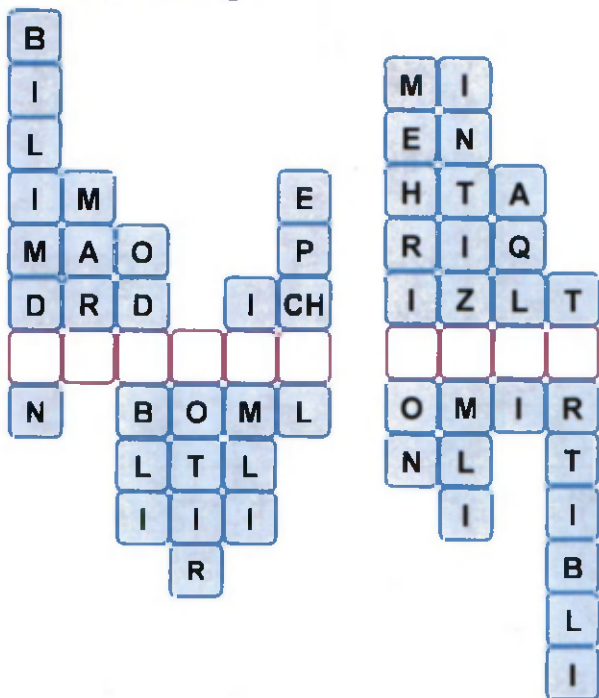
iboli

farosatli

4. Bo'sh kataklarni to'ldiring. Bo'yiga hosil bo'lgan o'g'il bolaga xos sifatlarning har biriga bittadan gap tuzing. Eniga hosil bo'lgan iborani tushuntirib bering.

11-DARS

1.

Bundan buyon barcha rejalirimizda madaniyat, ma'rifat, jismoniy tarbiya va sport birinchi darajali vazifalar qatoridan joy olishi lozim.

1) Prezidentimiz qaysi sohalarga katta e'tibor bermoqda? _____

2) O'g'il bolalar hayotida sport katta o'rin tutishi haqida gapirib bering.

2. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ularning ma'nosi haqida gapirib bering.

1) _____ aqlli, farosatli, mard, mehribon bo'ladi. Ular _____ o'qishi, _____ bo'lishi kerak.

2) Oiladagi _____ ishlarni o'g'il bolalar bajaradi.

- 3) O'g'il bolalar kelajakda _____ni
qo'riqlaydi.
- 4) O'g'il bolalar yoshlikdan _____, _____
bo'lishga intilishi kerak.

*Foydalanish uchun so'zlar: Vatan,
yaxshi, o'g'il bolalar, qo'rqmas, botir, qiyin,
mehnatsevar.*

- 3. Tushirib qoldirilgan harflarni o'rniga qo'yib,
gapni to'ldiring va uni izohlab berishga harakat
qiling.

A ' L   M A   L A K   T N   NG

A '   F A   Z A   D I ,

B I L   B   Q O'   I ,

S   N   V A   N K   T   D I !

Ushbu misralarning muallifi atqoli o'zbek
shoiri _____.

- 4. «Shogirdlik odobi» haqidagi matndagi bo'sh
kataklarni to'ldiring. Matnni o'qing va tushuntirib
bering.

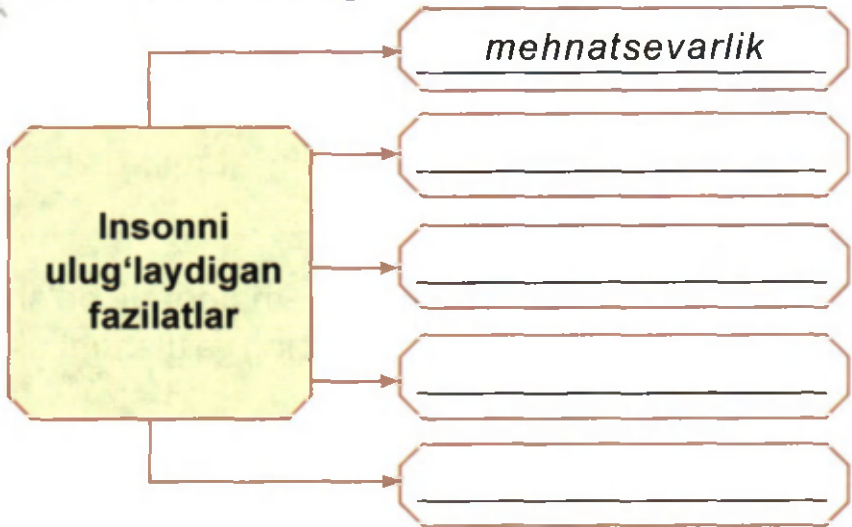
Ustozlarga **sh** **g** **d** bo'lish – katta
b **a** **t**. Lekin, shogird **u** **t** **i** oldida

shogirdlik   ini saqlashi kerak. Bular:

- shogird ustoz oldida o‘zini   tutishi;
- ustozning hamma   larini a‘lo darajada bajarishi;
- ustozning   larini diqqat bilan tinglashi, tushunmay qolganda   so‘rab, tushuntirib berishini iltimos qilishi;
- ustozni hamisha   qilish uchun vazifalarni sifatli va o‘z   ida bajarishi.

5. Sxemani to‘ldiring.

6. ROSTGO'YLIK VA HALOLLIK

12-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Rostgo'ylik deganda nimani tushunasiz? Birov bilan suhbatlashganda yolg'on gapirish odobdanmi?
- Yolg'onchilarning uyatga qolishi haqida gapirib bering.
- Halollik deganda nimani tushunasiz?
- «Halol mehnatning noni totli bo'ladi» degan gapni izohlab bering.
- Rostgo'y va halol bo'lish uchun ko'proq nimalarga e'tibor berish zarur.

2. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ularning ma'nosi haqida gapirib bering.

- 1) Xalqimizda «_____ning umri qisqa» degan gap bor.
- 2) _____ odam tinch bo'ladi.
- 3) _____ yolg'on gapining oshkor bo'lishidan qo'rqadi.
- 4) Yolg'onchilik qilgan odam _____ dan qoladi.

Foydalanish uchun so'zlar: yolg'onchi, e'tibor, yolg'on, rostgo'y.

3. Moslarini toping va chiziqcha yordamida tutashtiring.

Yolg'onchining so'zidan emas,

Qalb dushmani

Yolg'onchining rost so'zi ham

Rost so'zingni yashirma

Yolg'on so'z

Yolg'on bo'lur

Yolg'onchiga qo'shilma,

Ko'zidan bil

✂ 4. Quyidagi so'zlarni mos ranglarga bo'yang va mos yashiklarga «joylashtiring».

yolg'onchilik

halollik

mehnatsevarlik

tartiblilik

dangasalik

xushmuomalalik

baxillik

sabrsizlik

donolik

mehribonlik

mardlik

7. BUYUKLIK

13-DARS

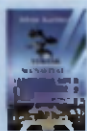

1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlardagi buyuk ajdodlarimiz ismini yozing. _____
_____
- Ularni nega «buyuk» deb ulug'laymiz? Ularning buyukligi nimada? _____
_____
- Biz ulardan qanday fazilatlarni o'rganishimiz zarur deb o'ylaysiz? _____
_____

2.

Xalqimizning yengilmas bahodiri – Alpomish timsolida biz Vatanimizni yomon ko‘zlardan, balo-qazolardan asrashga qodir, kerak bo‘lsa, bu yo‘lda jonini ham fido qilishga tayyor bo‘lgan azamat o‘g‘lonlarimiz – bugungi alpomishlarning ma‘naviy qiyofasini ko‘ramiz.

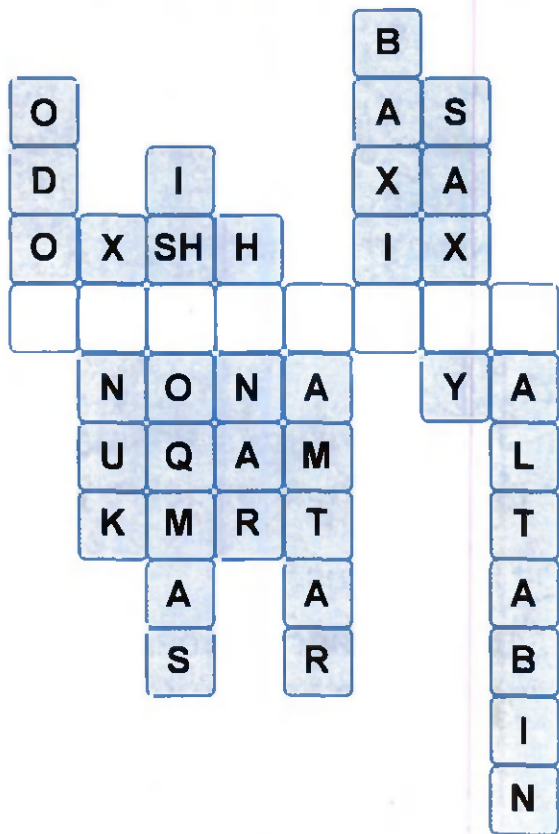
- 1) Ulug‘ bahodir Alpomish haqida nimalarni bilasiz?
- 2) Alpomishdek qo‘rqmas va mard bo‘lish uchun nima qilish zarur deb o‘ylaysiz?

3. Savollarga javob yozing.

- 1) Siz buyuklik deganda nimani tushunasiz? Unga ma‘nodosh so‘zlarni yozing. _____
- 2) Qanday ishlarni «buyuk» deb hisoblaysiz? _____
- 3) Siz kelajakda qanday buyuk ishlarni qilishni rejalashtiryapsiz? _____

4. Bo'sh kataklarga mos harflarni qo'yib, kross-vordni to'ldiring. Bo'yiga hosil bo'lgan so'zlarni yaxshi va yomon so'zlarga ajratib yozing. Eniga hosil bo'lgan so'zni izohlab bering.

Yaxshi so'zlar: _____

Yomon so'zlar: _____

8. AJDODLAR MEROSI

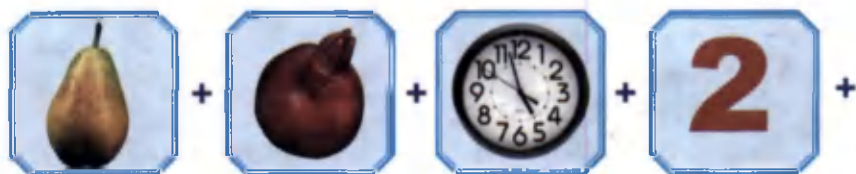
14-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Ushbu tarixiy obidalarning nomini va qayerda joylashganini yozing. _____
_____
- Bu obidalar nimalarni yodimizga solib turadi?
- Ajdodlarimiz merosini asrab-avaylash uchun nima qilish kerak? _____
_____
_____

2. Rebusni yeching.

□ □ □ □ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □ □ □

3. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ularni izohlab bering.

1) Aql koni – _____, uni sevganning yo'li

_____

2) _____ – hayot chirog'i,

_____ – baxt bulog'i.

3) _____ bo'lsa, yo'qdir undan a'losi.

Foydalanish uchun so'zlar: oqtoq, kitob, odob-axloq, inson aqli, mehnat.

4. Moslarini topib, odobga doir maqollarni to'ldiring.

Yaxshilik ko'zga
ko'rinmas,

Yomondan hazar

Yaxshidan nazar–

Yomonlik ko'zda

Havas qilgan yetar,

Yomonlik ko'mib
qo'yilmas

Yaxshilik yuzda,

Hasad qilgan netar?

15-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Sizga uyda, mahallada, maktabda kimlar pand-nasihat qiladi? _____

_____

- Ular nimalarni sizga nasihat qiladi?

_____

- Kitob ham siz uchun nasihatchi bo'lishi mumkinmi? Nima uchun? _____

- Pand-nasihatlarga amal qilishning foydasi nimada deb o'ylaysiz? _____
-

2.

Bolaning beg'ubor ongi bamisoli bosma qog'oz singari oiladagi, yon-atrofdagi barcha voqea-hodisalarni, ularning zamiridagi taassurotlarni o'ziga shimib-singdirib oladi.

- 1) Prezidentimizning ushbu fikrini mantiqan izohlab berishga harakat qiling.
- 2) Nima uchun ota-onalar, ustozlar yosh bolalar yomon narsalarni ko'rmasligini, yomon so'zlarni eshitmasligini istaydi?

3. To'g'ri javobni belgilang.

- 1) Kim bizga nasihatlar qilishi mumkin?
A) ota-onamiz;   B) ustozlarimiz;
D) ikkalasi ham.
- 2) Nasihatlar bizga qachon kerak bo'ladi?
A) maktabda;   B) uyda;
D) butun hayotimiz davomida.

4. Moslarini toping va chiziqcha yordamida tutashtiring. Nasihatlarning ma'nosini tushunib oling.

Ko'p o'ynagan bola,

O'qimagan – o'ziga zolim

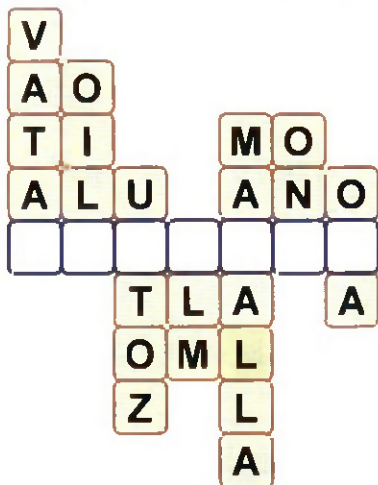
O'qigan – olim,

Baxting ketdi

Vaqting ketdi –

El ko'zida ola

5. Bo'sh kataklarni to'ldiring. Bo'yiga hosil bo'lgan so'zlar orasidan qaysilarini «tarbiya o'chog'i», qaysilarini «nasihatchi» deb atash mumkin? Eniga hosil bo'lgan iborani tushuntirib bering.

---

9. MAQTANCHOQLIK – YOMON ODAT, KAMTARLIK KELTSIRAR SAODAT

16-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlar yordamida maqtanchoqlik haqida fikr bildiring.
- Maqtanchoqlikni nega yomon odat deyishadi?
- Kamtarlik deganda nimani tushunasiz?
- Maqtanchoqlik va kamtarlik bir-biriga qarama-qarshi so'zlar ekanini izohlab bering.

2. Rasmdagi narsalar nomini kataklarga yozing. Qizilga bo'yalgan kataklardagi harflar o'rniga pastdagi harflarni shunday joylashtiringki, kamtar so'ziga zid ma'nodagi so'z paydo bo'lsin.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

A

CH

Q

T

N

3.

Hamмамizga ma'lumki, muqaddas kitoblarimiz va qadriyatlarimiz, buyuk mutafakkir ajdodlarimiz merosi bizni doimo halol mehnat bilan yashashga, mardlik, saxovat va kamtarlikka chaqiradi.

- 1) «Halol mehnat», «mardlik», «saxovat», «kamtarlik» so'zlarining ma'nosini tushuntirib bering.

2) Prezidentimizning yuqoridagi fikrini ustozingiz, ota-onangiz yordamida tushunib olishga harakat qiling.

4. Tushirib qoldirilgan soʻzlarni oʻrniga qoʻyib, gaplarni toʻldiring. Ularning maʼnosi haqida gapirib bering.

1) _____ inson hech maqtanmaydi, baland ovozda soʻzlamaydi.

2) Dunyoga mashhur boʻlgan insonlar hech _____.

*Foydalanish uchun soʻzlar: maqtanma-
ganlar, kamtar.*

5. Quyida siymolari aks ettirilgan buyuk bobokalonlarimiz gʻoyatda kamtar boʻlganlar. Ularning nomlarini yozing.

1.

2.

3.

4.

10. VAQT QADRI

17-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlar asosida bolaning kun tartibini aytib bering.
  - Siz bo'sh vaqtlaringizda nima qilasiz?
-
- «Vaqt – oltindan qimmatdir» deganda nimani tushunasiz?
  - Vaqtning qadriga yetish uchun nima qilasiz?

2. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ularning ma'nosi haqida gapirib bering.

1) _____ dan unumli foydalanish har bir insonning o'ziga bog'liq.

2) Vaqt faqat _____ qadrlil bo'lmay, balki yoshlikda ham qadrlil.

Foydalanish uchun so'zlar: qariganda, vaqt.

3. «Mening kun tartibim» mavzusida o'zingiz haqingizda hikoya yozing.

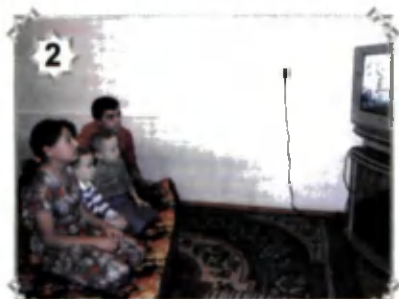
4. Berilgan izohlar bilan sxemani to'ldiring.

V	<i>omad</i>
A	<i>oliy hakam</i>
Q	
T	

5. Moslarini topib, maqollarni to'ldiring va ularni izohlab bering.

Vaqtli harakat –	Kelar kun sotilmas
O'tgan kun topilmas,	qor yog'ar
Qolgan ishga	horimas
Erta turgan	oxiri barakat

18-DARS

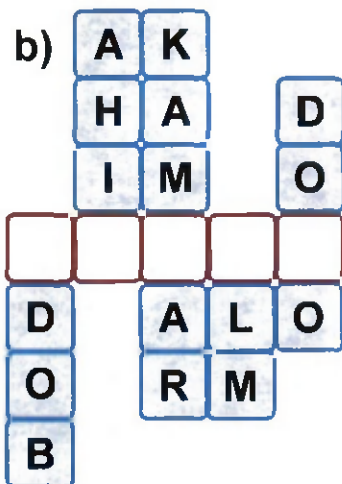
? 1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlardagi bolalar nimalar qilyapti?
-

- Ularning qaysilari vaqtdan unumli foydalanmoqda?
- «Vaqt qadriga yetish ham odob belgisidir» degan gapning ma'nosini tushuntirib bering.
- «Yoshlikda ko'proq vaqtingizni kitob o'qishga sarflasangiz, katta bo'lganingizda qiynalmaysiz» degan gapni qanday izohlaysiz?

2. Bo'sh kataklarga mos harflarni qo'yib, krossvordni to'ldiring. Bo'yiga hosil bo'lgan so'zlarning har biriga gap tuzing. Eniga hosil bo'lgan so'zlarning qaysi biri qimmatli ekanini misollar bilan tushuntirib bering.

3.

Ota-bobolarimiz qadimdan... ilmu ma'rifat, ta'lim va tarbiyani inson kamoloti va millat ravnaqining eng asosiy sharti va garovi deb bilgan.

- 1) Insonning ilm olishida vaqtning o'rni qanday? Vaqt o'tgan sari inson hayotida nimalar o'zgaradi?
- 2) Vaqt qadriga yetish, har kun, har soatdan unumli foydalanish zarurligi haqida gapirib bering.

4. Bo'sh kataklarga mos harflarni qo'yib, maqollarni to'ldiring va ularni izohlab bering.

a) I _ SON UM _ I - D _ RYO
S _ VI .

b) VA _ T - G' _ NIM _ T ,
O' _ T _ A - N _ DOMAT .

d) VA _ T _ NG K _ T _ I ,
NA _ D _ NG K _ T _ I .

11. INSONPARVARLIK

19-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Insonparvarlik deganda nimani tushunasiz?
- Rasmlardagi qaysi bolalar yaxshilik qilishyapti? Qaysi bolalarga insonparvarlikni tushuntirish kerak deb o'ylaysiz?
- Hayotda insonparvar bo'lish uchun nimalar qilish zarur? _____

2. Harflar bunda betartib,
Joylashgandir bo'lib jam.
O'rnida topsa tarkib,
Bo'lar bir so'z mujassam.

1) X K SH L
I A Y I

□ □ □ □ □ □ □ □

2) S N N I V A
R O A R P

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

3. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib,
gaplarni to'ldiring. Ularning ma'nosi haqida
gapirib bering.

- 1) _____ga doim yordam berish lozim.
- 2) Sizning _____ingiz bilan bemorlar
tuzaladi. _____ xursand bo'lib,
sizni duo qiladilar.

- 3) Inson _____ qilish uchun dunyoga keladi. Odamlar bir-birlariga yaxshilik qilsa, bu _____ dir.
- 4) Insonparvarlik _____ ga va yaxshilikka xizmat qiladi.

Foydalanish uchun so'zlar: baxt-saodat, qariyalar, insonparvarlik, yordam, yaxshilik, keksalar.

- 4. Insonparvarlikka xos xususiyatlarni yozib, sxemani to'ldiring.

I N S O N P A R V A R L I K	<u>Odamlarni sevish</u>
	<u>Yaxshilik qilish</u>
	_____
	_____
	_____

20-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Xalqimizga xos eng yaxshi fazilatlar haqida nimalarni bilasiz?
- Insonparvar odamlar bir-biri bilan qanday munosbatda bo'lishini yozing.

- 3-4-rasmdagi qadamjolarning nomlarini, joylashgan joyini yozing? _____

- Bu qadamjolar qachon, kimning tashabbusi bilan qurilgani haqida ustozlaringiz, ota-onangiz yordamida bilib oling.

2.

Mehr-oqibat avvalo insonning inson bilan, qo'shning qo'shni bilan, qarindoshning qarindosh, oilaning oila bilan, eng muhimi, shaxsning jamiyat bilan uyg'un bo'lib yashashini, hamjihat yashash, yetim-yesir, beva-bechora va nogironlarga, musofirlarga saxovat ko'rsatish, sidqidildan, beg'araz yordam berishni anglatadi.

- 1) Mehr-oqibat deganda nimani tushunasiz?
- 2) Mehr-oqibatli bo'lish uchun nima ishlar qilish kerak deb o'ylaysiz? _____
_____
_____
_____
_____
- 3) Mehr-oqibatli insongina insonparvar bo'lishi mumkin. Bu gapni tushuntirib bering.

3. Tushirib qoldirilgan soʻzlarni oʻrniga qoʻyib, maqollarni toʻldiring va ularni izohlab bering.

- 1) _____ – ulugʻ sifat,
_____ – yaxshi odat.
- 2) _____ – kishiga zeb-ziynatdir.
- 3) Kamtarlikning boshi _____,
Salom keltirar yaxshi _____!

Foydalanish uchun soʻzlar: Mehribonlik, nom, salom, insonparvarlik, kamtarlik.

4. Insonparvarlik – oliy fazilat ekani haqida fikringizni yozing.

---

12. HASHAR – XAYRLI VA SAVOBLI ISHDIR

21-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlarni izohlab bering.
- «Kuch – birlikda» degan ibora qadimiy an'analarimizdan biri bo'lgan hasharga mos kelishini tushuntirishga harakat qiling.
- Siz ham hasharlarda ishtirok etganmisiz? Unda nimalarni o'rgangansiz?

2. Tushirib qoldirilgan soʻzlarni oʻrniga qoʻyib, gaplarni toʻldiring. Ularning maʼnosi haqida gapirib bering.

- 1) _____ biror ishni birgalashib bajarishdir.
- 2) Hasharda _____ ning mehnati bilan ish unumli boʻladi va tez bitadi.
- 3) _____ da daraxt va koʻchatlar oʻtqaziladi.
- 4) Hasharda _____ va _____ tozalanadi.

Foydalanish uchun soʻzlar: Bahor, koʻpchilik, hashar, koʻchalar, mahalla.

3. Moslarini topib, maqollarni oʻqing va ularni izohlab bering.

Aql bilan rejala,

Tejamagan qolar doim qiynoqqa

Tejab ishlatgan yetar uzoqqa,

Tommay qolsa choʻl boʻlur

Toma-toma koʻl boʻlur,

Tadbir bilan ish boshla

4. Sxemani to'ldiring.

Ushbu bayramlardan oldin har bir odam o'z uy-joyini tozalashi kerak.

_____
_____

_____
_____

_____
_____

5. Savollarga javob bering.

1) Qayerlarda hashar qilinadi? _____

2) Hashar qilishning sababi nimada? _____

3) Hashar yo'li bilan ko'cha, mahalla, maktablarni obod qilinishining ahamiyati nimada deb o'ylaysiz?

4) «Hashar – elga yarashar» degan hikmatli so'zni tushuntirib bera olasizmi?

5) Hasharda kimlar ishtirok etishi mumkin?

6) Hashar ishtirokchilari oliyjanob insonlar bo'lishi haqida gapirib bering.

22-DARS

1.

Hashar odati istiqlol davrida yangicha ma'no-mazmunga ega bo'lib, umummilliy an'ana tusini olgani barchamizni mamnun etadi.

- 1) Prezidentimizning ushbu fikrini kattalar yordamida tushunib olishga harakat qiling.
- 2) Hashar – xayrli va savobli ish ekani, odamlar o'rtasida mehr-oqibatni kuchaytirishga xizmat qilishi haqida gapirib bering.

2. Moslarini topib, birlashtiring va maqollarni tushuntirib bering.

Ahil ishlasang,
ish unar,

xushvaqtlik – quvnoqlikda

Baraka – inoqlikda,

musht bo'lar

Besh barmoq
yig'ilsa,

«Bor bo'l» degan belga
quvvat

«Horma» degan holga
quvvat,

har mushkul
oson bo'lar

3. Ma'nodosh so'zlar bilan to'ldiring.

a

tozalik

_____

_____

_____

_____

_____

b

ahillik

_____

_____

_____

_____

_____

d

quvonch

_____

_____

_____

_____

_____

e

mustaqillik

_____

_____

_____

_____

_____

4. Sxemani to'ldiring.

**Hashar zamirida quyidagi qadriyatlar
mujassam**

5. «Maktabimizdagi hashar» mavzusida kichik hikoya yozing.

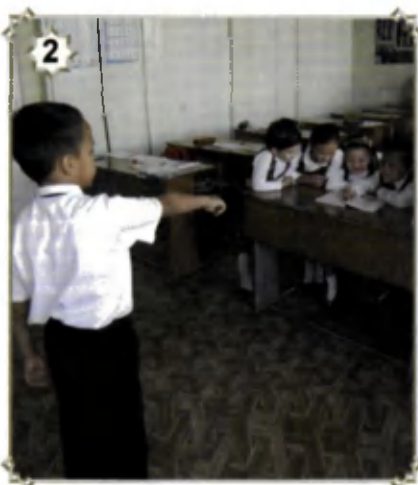

---

13. DANGASADAN HAMMA BEZOR

23-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlardagi bolalar haqida fikringiz qanday?
- Siz bu bolalarga qanday maslahatlar berasiz?
- «Dangasadan hamma bezor» degan gapni qanday tushunasiz?
- Dangasalikning ziddi nima?
- Dangasalikdan qutulish uchun nimalar qilish zarur? _____

---

2. Moslarini toping va chiziqcha yordamida birlashtiring. Maqollarni izohlab bering.

Beodobning kulgusi ko'p,

So'zidan ko'ngil ozar

Bekorchidan el bezor,

Ishni ko'p ko'zla

Gapni oz so'zla,

Dangasa har joyda

Dono bir joyda

Dangasaning uyqusi

3. Tushirib qoldirilgan so'zlarni o'rniga qo'yib, gaplarni to'ldiring. Ushbu gaplarning ma'nosi haqida gapirib bering.

- 1) _____ inson umrini uzaytiradi, sog'lom va baquvvat qiladi.
- 2) _____ insonlar hayotda juda qiynalib kun ko'radilar.

- 3) _____ qadrini bilmagan inson o'z qadrini ham bilmaydi.
- 4) Dangasa odamlar _____ hurmatiga sazovor bo'lmaydilar.

Foydalanish uchun so'zlar: Dangasa, el-yurt, harakat, vaqt.

4. Bo'sh kataklarga mos harflarni yozib, krossvordni to'ldiring. Bo'yiga hosil bo'lgan so'zlarga bittadan gap tuzing. Eniga hosil bo'lgan so'zni izohlab bering.

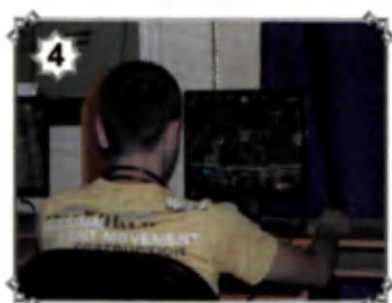

24-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlardagi bolalarni «bekorchi» deb atash mumkinmi? Nima uchun?
- «Bekorchilik» qanday sabablar tufayli paydo bo'ladi?
- «Bekorchilik – dangasalikning boshi» degan iborani tushuntirib bering.
- Dangasalik, bekorchilik qanday yomon oqibatlarga olib keladi?

2. Tushirib qoldirilgan harflarni o'rniga qo'ying va ibratli gaplarni izohlab bering.

1) M E H   A   B   X T

K E   T I R   R .

2) M E   N A T   S H U X   A T

K E L   R   R ,

Y A L   O V L   K -

L A '   A T .

3) E R I   G A N   I K   I

I S H   A R ,

O X   R I   B A R   O G '   N

T I   L A R .

3.

Tabiatga, odamlarga yaqinlik, doimo yaxshilikni o'ylab yashash, halol mehnat qilish, dunyoning tengsiz ne'mat va go'zalliklaridan bahramand bo'lish ma'naviyatga oziq beradi, uni yanada kuchaytiradi.

1) Prezidentimiz ta'kidlagan insonni ulug'laydigan omillarni yozing. _____

_____

_____

2) Tabiatga, odamlarga g'amxo'rlik qilish, mehnat qilish insonparvarlik, dangasalik esa yomon odat ekanligini tushuntirib bering.

4. Ma'nodosh so'zlarni bir xil rangga bo'yang.

dangasa

vaqt

mehnatkash

insonparvarlik

mehnatsevar

ishyoqmas

fursat

yalqov

ishchan

mehr-oqibatlilik

mehribonlik

14. MEHMONDO‘STLIK ODOBI

25-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlarni izohlab bering.
- Mehmon kelganda ularni qanday kutib olasiz?
- «Mehmon – otangdek ulug‘» degan maqolni qanday izohlaysiz?
- Mehmondo‘stlik deganda nimani tushunasiz?
- Mehmondo‘stlik xalqimizga xos fazilat ekani haqida gapirib bering.

- 4. Moslarini toping va birlashtiring. Maqollarning ma'nosini tushuntirib bering.

Kelmoq ixtiyor bilan,

mezbon xizmatda

Hurmat qilsang,

kelishini so'ra

Mehmon izzatda,

rizqi kelar teshikdan

Mehmonning ketishini
so'rama,

hurmat ko'rasan

Mehmon kelar
eshikdan,

ketmoq ijozat bilan

- 5. «Mehmonni kutib olish» va «dasturxon atrofi-
da mehmon qilish» odobi haqida fikringizni
qisqacha yozing.

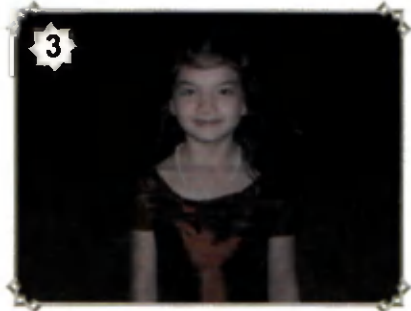

---

15. KIYINISH ODOBI

26-DARS

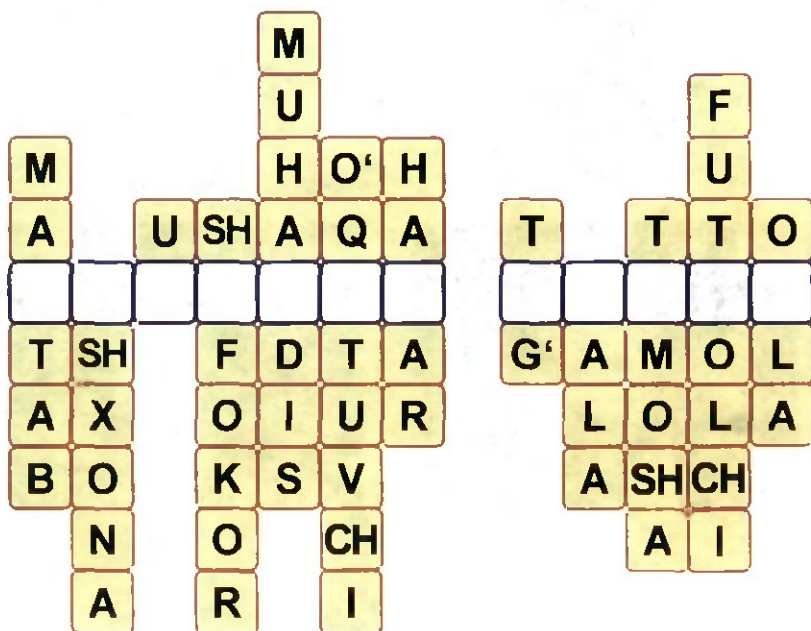

1. Savol va topshiriqlar:

- Rasmlardagi bolalarning kiyimidan nimalarni bilish mumkin?
- Kiyim kiyganda nimalarga ahamiyat berish kerak deb o'ylaysiz?
- «Boradigan joyga qarab kiyinish kerak» degan gapni qanday izohlaysiz?
- Nima uchun «inson kiyinishidan ma'lum bo'ladi» deyishadi?

2. Bo'sh kataklarga mos harflarni qo'yib, kross-vordni to'ldiring. Bo'yiga hosil bo'lgan kasb egalari va joylar uchun qanday kiyinish kerakligini aytib bering. Eniga hosil bo'lgan iborani izohlang.

---

16. DO‘ST BO‘LISH ODOBI

27-DARS

1. Savol va topshiriqlar:

- Do‘stlik deganda nimani tushunasiz?
- «Chin do‘st» iborasiga izoh bering. Sizing chin do‘stlaringiz bormi? Ulardan siz hech narsangizni ayamaysizmi?
- «Do‘stlari ko‘p bola hayotda qiynalmaydi», deyishadi. Bu gapni qanday tushunasiz?

2. Moslarini toping va chiziqcha yordamida birlashtiring. Maqollarning ma'nosini tushuntirib bering.

Aybsiz do'st izlagan

dushman kuldurib

Do'st achitib gapirar,

lekin uni saqlamoq qiyin

Nodon do'stdan

do'stsiz qolar

Do'st topish oson,

dushman yaxshiroq

3. Tushirib qoldirilgan harflarni o'rniga qo'ying. Hosil bo'lgan Yusuf Xos Hojibning do'stlashish odobi haqidagi ibratli gapini izohlab bering.

D S T - O' R O L A N I N G

K P I Y A S H ,

U L A R I K O' A Y I R I S H -

X S H I X S L A T .

4. Amir Temur bobomizning do'stlik haqida aytgan hikmatli gaplarini to'ldiring.

- 1) _____ – barcha boylikdan afzal.
- 2) Do'stingni _____ da sina.
- 3) Do'stlik _____ da bilinadi
- 4) _____ do'stidan hech qachon ranjimaydi.

Foydalanish uchun so'zlar: Chin do'st, yomon kun, do'stlik, sinov.

5.

Agar biz ahil bo'lsak, el-yurt manfaati yo'lida bir tanu bir jon bo'lib yashasak, o'zimizdan sotqin chiqmasa, o'zbek xalqini hech kim hech qachon yenga olmaydi.

- 1) Prezidentimizning ahillik, do'stlik haqidagi fikrini tushunib oling.
- 2) Ahil, bir tanu bir jon bo'lib yashash ichun do'stlik, hamjihatlik zarurligi haqida gapirib bering.
- 3) «Do'stlik» so'ziga ma'nodosh so'zlarni yozing. _____
_____

17. VATAN – MUQADDAS

28-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Siz Vatan ravnaqi uchun kelajakda nimalar qilmoqchisiz?
- Vatanning muqaddasligini tushuntirib berishga harakat qiling.
- Vatanni sevish, uning qadriga yetish uchun nimalar qilish zarur deb o'ylaysiz?

2. Moslarini toping va chiziqcha yordamida birlashtiring. Maqollarning ma'nosini tushuntirib bering.

Ona yurt tuprog'i

sen tinch

Vatanning tinch –

o'z qadrini bilmas

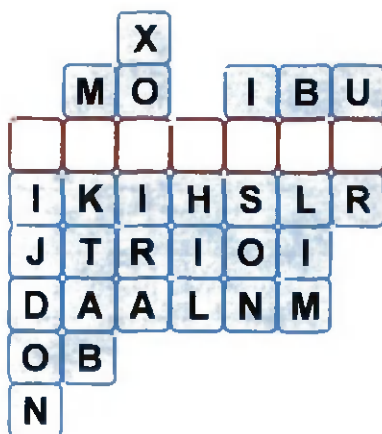
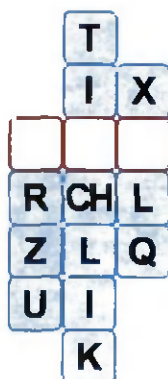
Vatan qadrini bilmagan

Vatanga muhabbati bo'lmas

Dushmanga nafrati bo'lmaganning

ona sutidek aziz

3. Bo'sh kataklarga mos harflarni qo'yib, kross-vordni to'ldiring. Eniga hosil bo'lgan so'zga izoh bering.

4.

Vatanparvar kishilar el-yurt manfaatiga zarar yetkazadigan yovuz xatti-harakatlarga hech qachon chetdan jim qarab turolmaydi, o'z yurti va xalqiga nisbatan xiyonat va sotqinlikni aslo qabul qilolmaydi.

1) Vatanni sevadigan, uning uchun jonini fido qiladigan insonlarni qanday atashadi?

_____

2) Vatanning muqaddasligini vatanparvar insonlar ko'proq his etishining sababini tushuntirib bering.

3) Insonparvar odamlarga xos fazilatlarni yozing.

_____
_____
_____
_____
_____
_____

29-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- «Vatanning tinchligu-osoyishtaligi – eng aziz ne'mat» deganda nimani tushunasiz?
- Vatanimiz tinchligini saqlashga siz qanday hissa qo'sha olasiz?
- Vatanning tinchligi uchun jonini fido qilgan bobokalonlarimizning ismini yozing.

- Davlatimiz bayrog'i, gerbi, madhiyasi haqida nimalar bilasiz? 3–4-rasmdagi holatlarni qanday izohlaysiz?
- Vatanga muhabbat deganda nimani tushunasiz?

2. Rebusni yeching.

Hosil bo'lgan so'zni o'qing va izohlab bering.

3. Savollarga javob yozing.

1) Mamlakatimiz va uning poytaxti nomini yozing. _____

2) Davlatimizda nechta viloyat bor? _____

_____

_____

3) Mamlakatimizdagi respublika nomini yozing. _____

4) Yurtimizdagi qadimiy shaharlardan qaysilarini bilasiz? _____

5) Qanday tarixiy obidalarimizni bilasiz?
_____
_____

6) Buyuk mutafakkir shoir bobokalonlarimizdan kimlarni bilasiz? _____

7) Ularning ibratli so'zlaridan aytib bering.

8) Mustaqillik so'ziga ma'nodosh so'zlarni yozing va ularning ma'nosini izohlab bering. _____

_____

_____

4. «Vatan yagonadir, Vatan bittadir» mavzusida o'zingizning fikringizni yozing.

_____

_____

_____

_____

_____

18. QUVONCHLI KUNLARNI NISHONLASH

30-DARS

? 1. Savol va topshiriqlar:

- Quvonchli kunlar deganda nimani tushunasiz?
- Inson hayotidagi qaysi kunlarni quvonchli kunlar deb aytilish mumkin? Ularni yozing. _____

- Mamlakatimizda qanday bayramlar ni-shonlanadi? _____
- Bunday xursandchiliklarda ishtirok etish odobi haqida gapirib bering.

2.

Barchamiz doimo orziqib kutadigan va katta xursandchilik, shodiyona bilan o'tkazadigan Navro'z bayrami biz uchun hayot abadiyligi, tabiatning ustuvor qudrati va cheksiz saxovatining, ko'p ming yillik milliy qiyofamiz, oliyjanob urf-odatlarimizning betakror ifodasi bo'lib kelmoqda.

- 1) Prezidentimizning ushbu fikrini kattalar yordamida izohlab berishga harakat qiling.
- 2) Umumxalq bayrami bo'lgan Navro'z ay-yomi haqida gapirib bering.

3. Savollarga javob yozing.

- 1) Quvonchli kunlarda kimlarni tabriklaysiz?
_____
- 2) Tabrikning qanday turlari bor? _____
- 3) Navro'z bayrami bilan ota-onangizga aytadigan tabrigingizni yozing. _____

---

4) Do'stingizning tug'ilgan kunida uni qanday so'zlar bilan tabriklaysiz?

4. Bo'sh kataklarga mos so'zlarni yozib, matnни to'ldiring va uni izohlab bering.

Bayramlarda, kino, teatr, konsert va turli tomoshalarga borganda odob saqlash lozim:

— tomosha boshlanganda qattiq

k		l	m	s	l	k
---	--	---	---	---	---	---

;

—

b		l	n	d
---	--	---	---	---

 ovozda so'zlamaslik;

— o'rindiqdан turib,

y	u	m	s	l	i
---	---	---	---	---	---

— tomosha

t	m	m
---	---	---

 bo'lmaguncha ketib qolmaslik.

5. Yurtimizda nishonlanadigan Navro'z bayrami va unda ishtirok etish odobi haqida fikrlaringizni qisqacha yozing.

MENING LUG'AT-MA'LUMOTNOMAM

- _____ - _____
_____
_____
- _____ - _____
_____
_____
- _____ - _____
_____
_____
- _____ - _____
_____
_____
- _____ - _____
_____
_____

- _____
_____
- _____
_____
- _____
_____
- _____
_____
- _____
_____
- _____
_____

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

To'ychiyeva Mahfuza Umarqulovna

**«ODOBNOMA»
o'quv-metodik qo'llanma
(ish daftari)**

Umumiy o'rta ta'lim maktablarining
2-sinfi uchun

Toshkent – «Yangiyo'l poligraf servis» – 2014
Nashriyot litsenziyasi AI №185, 10.05.2011 y.

Muharrir — B. Azimov

Texnik muharrir — M. Riksiyev

Original-maketdan bosishga ruxsat etildi 08.01.14. Bichimi 60x90^{1/16}.
«Arial» garniturasida. Ofset bosma usulda bosildi. Bosma tabog'i 6.0.
Nusxasi 60 000 (I zavod 20 000). Buyurtma № 3.

**«Yangiyo'l poligraf servis» MCHJ bosmaxonasida bosildi.
112001, Toshkent viloyati, Yangiyo'l tumani, Samarqand ko'chasi, 44.**